

Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. – 2008. – № 1 (3). – С. 107–114.

9. Мороз А.С. Основні методи виявлення схем мінімізації в оподаткуванні платників ПДВ / А.С. Мороз, О.С. Червінська, І.П. Могиляк // Науковий вісник НЛТУ України : збірник науково-технічних праць. – 2011. – Вип. 21.8. – С. 257–262.

10. Покатаєва О.В. Справляння податку на додану вартість у контексті Податкового кодексу України / О. В. Покатаєва // Держава та регіони. – 2011. – № 1. – С. 48–53.

11. Поливяна І. М. Вдосконалення механізму стягнення податку на додану вартість – крок на шляху до євроінтеграції України / І.М. Поливяна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dnsta.gov.ua/s/514/1802>

12. Нікітішин А.О. Адміністрування податків в умовах фінансово-економічної кризи / А.О. Нікітішин // Фінанси України. – 2010. – № 1. – С. 38–45.

13. Серебрянський Д. М. Реформування системи оподаткування України: pro & contra / Д. Серебрянський // Дзеркало тижня. – 2012. – № 26. – С. 7.

14. Чижова Т. В. Сучасні реалії адміністрування ПДВ та вирішення проблем його гармонізації / Т. В. Чижова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 1 (13). – С. 96–99.

15. Жукевич О.М. Актуальні проблеми застосування ПДВ в Україні / О.М. Жукевич // Економічний простір. – 2009. – № 22/2. – С. 24–31.

16. Василик О.Д. Державні фінанси України : [підручник] / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.

17. Фінанси : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [О. Р. Романенко, С. Я. Огородник, М. С. Зязюн, А. А. Славкова]. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2003. – 387 с.

References

1. Poddyer`ogin A.M. Podatok na dodanu vartist` ta jogo vply`v na diyal`nist` sub'yektiv pidpry`yemny` cztva [Tekst] / A.M. Poddyer`ogin // Finansy` Ukrayiny`. – 2010. – №5. – С. 48-57.

2. Tereshko O.M. Problemy` ta perspekty`vy` spravlyannya PDV v Ukrayini / O.M. Tereshko, M.O. Mud` // [Elektronny`j resurs]. – Rezhym`m dostupu: http://www.archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2013_2/278.pdf

3. Podolyux N.A. Podatok na dodanu vartist`: ekonomichna pry`roda, problemy` obg`runtovanosti vidshkoduvannya i mexanizm yix rozvy`yazannya / N.A. Podolyux // [Elektronny`j resurs]. – Rezhym`m dostupu: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics.htm

4. Tulush L.D. Sutnist` i rol` podatku na dodanu vartist` v ekonomichnij sy`stemi derzhavy` / L.D. Tulush, O.T. Prokopchuk // Ekonomika APK. – 2008. – №12. – С.85-89.

5. Tulush L.D. Funkcionuvannya podatku na dodanu vartist` u sil`s`komu gospodarstvi: dosvid YeS / L.D.Tulush // Ekonomichny`j visny`k Donbasu. – 2010. – №2(20). – С. 90-95.

6. Zagors`ky`j V.S. Byudzhetna sy`stema ta opodatkovannya v Ukrayini: problemy` rozvy`tku : monografiya [Tekst] / V.S. Zagors`ky`j. – X. : VD «INZhEK», 2008. – 288 s.

7. Ivanov Yu.B. Problemy` rozvy`tku podatkovoyi polity`ky` ta opodatkovannya : monografiya [Tekst] / Yu.B. Ivanov / za zag. red. Yu.B. Ivanova. – X. : VD «INZhEK», 2007. – 448 s.

8. Poroxnya V.M. Modelyuvannya ekonomichnoyi dodanoyi vartosti na pidpry`yemstvi / V.M. Poroxnya, V.O.Los` // Visny`k Zaporiz`kogo nacional`nogo universy`tetu. Ekonomichni nauky`. – 2008. – №1(3). – С. 107-114.

9. Moroz A.S. Osnovni metody` vy`yavleniya schem minimizaciyi v opodatkuванні platny`kiv PDV [Tekst] / A.S.Moroz, O.S.Chervins`ka, I.P.Mogy`lyak // Naukovy`j visny`k NLTU Ukrayiny`: Zbirny`k naukovo-technichny`x prac`. – 2011. – Vy`p. 21.8. – С. 257-262.

10. Pokatayeva O. V. Spravlyannya podatku na dodanu vartist` u konteksti Podatkovogo kodeksu Ukrayiny` [Tekst] / O. V. Pokatayeva // Dержava ta regiony`. – 2011. – № 1. – С. 48-53.

11. Poly`vyana I. M. Vdoskonalennya mexanizmu styagnennya podatku na dodanu vartist` – krok na shlyaxu do yevrointegraciyi Ukrayiny` / I. M. Poly`vyana [Elektronny`j resurs]. – Rezhym`m dostupu: <http://www.dnsta.gov.ua/s/514/1802>

12. Nikitishy`n A.O. Administruvannya podatkov v umovax finansovo-ekonomichnoyi kry`zy` [Tekst] / A.O. Nikitishy`n // Finansy` Ukrayiny`. – 2010. – № 1. – С.38-45.

13. Serebryans`ky`j D. M. Reformuvannya sy`stemy` opodatkovannya Ukrayiny`: pro & contra / D. Serebryans`ky`j // Dzerkalo ty`zhnya. – 2012. – № 26. – С. 7.

14. Chy`zhova T. V. Suchasni realiyi administruvannya PDV ta vy`rishennya problem jogo garmonizaciyi / T. V. Chy`zhova // Visny`k Berdyans`kogo universy`tetu menezhmentu i biznesu. – 2011. – № 1 (13). – С. 96-99.

15. Zhukevy`ch O.M. Aktual`ni problemy` zastosuvannya PDV v Ukrayini / O.M. Zhukevy`ch // Ekonomichny`j prostir. – 2009. – № 22/2. – С.24-31.

16. Vasy`ly`k O.D. Derzhavni finansy` Ukrayiny` : Pidruchny`k [Tekst] // O.D.Vasy`ly`k, K.V. Pavlyuk. – К. : Centr navchal`noyi literatury`, 2004. – 608 s.

17. Finansy` : Navch.-metod. posib. dlya samost. vy`vch. dy`scy`pliny`. – 2-ge vy`d., pererob. i dop. / O. R. Romanenko, S. Ya. Ogorod`ny`k, M. S. Zyazyun, A. A. Slavkova. – К. : KNEU, 2003. – 387 s.

Рецензія/Peer review : 11.7.2013 р. Надрукована/Printed :3.9.2013 р.

УДК 338.24+65.012.8

Є.М. РУДНІЧЕНКО

Хмельницький національний університет

АНАЛІЗ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

У статті наведено напрями нормативно-правового забезпечення державного регулювання економічної безпеки підприємств. Проведено дослідження існуючих законодавчих актів за виділеними напрямками. Основним завданням статті є систематизація існуючого нормативно-правового забезпечення, що регулює основні параметри системи економічної безпеки на мікрорівні. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення державного регулювання легітимності підприємницької діяльності. Здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення

державного регулювання захисту економічної конкуренції та обмеження монополізму. Доведено, що державне регулювання ринків здійснюється з метою створення правових основ для захисту інтересів споживачів на ринках, правового забезпечення діяльності і розвитку конкурентоспроможності ринків в Україні, забезпечення єдиної державної політики. Представлено нормативно-правове забезпечення регулювання фінансового ринку. Також перераховано основні законодавчі акти із забезпечення державного регулювання у спеціальних (вільних) економічних зонах. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення державного регулювання формування й розвитку інфраструктури. Аргументовано, що формування систем оподаткування значно впливає на економічну безпеку підприємства, і визначається політикою держави щодо обсягів та структури фіскального навантаження. Враховано, що основними законодавчими актами які здійснюють регулювання у цій сфері, є Податковий та Митний кодекси України. Прیدілено увагу нормативно-правовому забезпеченню інвестиційних та інноваційних процесів, а також забезпеченню фінансової підтримки у формі державних гарантій, забезпечення іноземних кредитів. Зроблено висновок, що саме державне регулювання значною мірою спричиняє підвищення або зниження рівня економічної безпеки підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, державне регулювання, нормативне забезпечення, законодавчі акти, напрями державного регулювання.

E. RUDNICHENKO
Khmelnitsky National University

ANALYSIS OF THE STANDARD OF ECONOMIC SECURITY ENTERPRISES

In this article the areas of legal state regulation of economic security. A study of existing legislation for selected areas. The main objective of the article is to systematize the existing legal provision governing the basic parameters of economic security at the micro level. Analysis of regulatory legitimacy of state regulation of business. The analysis of the regulatory state regulation of economic competition and limitation of monopolistic. It is proved that state regulation of made in order to create the legal framework for consumer protection in the markets, legal support and development of competitive markets in Ukraine, providing a unified state policy. By the regulatory and legal framework for regulation of the financial market. There are the main laws of the state regulation in special (free) economic zones. Analysis of the regulatory state regulation of the formation and development of infrastructure. Argued that the formation of taxation significantly affects the economic security, and defined state policy on the volume and structure of the fiscal burden. Taken into account that the main legislative acts that regulate in this area are Tax and Customs Code of Ukraine. Attention is paid to the regulatory and legal framework for investment and innovation processes as well as providing financial support in the form of government guarantees of foreign loans.

It was concluded that state regulation is largely entails raising or lowering the level of economic security.

Keywords: economic security, government regulation, regulatory support, legislation, directions of state regulation.

Вступ. Одним з надзвичайно актуальних питань функціонування вітчизняних підприємств є управління їх економічною безпекою. Формування ефективної системи економічної безпеки підприємства та оптимізацію її параметрів неможливо здійснити без знання та практичного використання відповідного нормативно-правового забезпечення. Тому основним завданням статті є систематизація існуючого нормативно-правового забезпечення, що регулює основні параметри системи економічної безпеки на мікрорівні.

В Україні поняття економічної безпеки офіційно запроваджено до нормативної лексики у Конституції України ст. 17 (від 28.06.1996 р.), де визначено, що забезпечення економічної безпеки (поряд із захистом суверенітету і територіальної цілісності України) є найважливішою функцією держави і справою всього українського народу.

Дослідження теорії та практики формування й функціонування механізмів державного регулювання та нормативного забезпечення безпеки досліджувалося в працях багатьох відомих українських та зарубіжних учених, зокрема: О.С.Власюка, В.М.Геєця, В.А.Лященко, В.І.Мунтіяна, В.Л.Пілюшенко, О.С.Поважного, Г.П.Ситника, В.Т.Шлемко та ін.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правове забезпечення регулювання економічної безпеки підприємств визначається основними засадами Конституції України. Правові основи господарської діяльності, що базуються на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності регулюються Господарським Кодексом України [1]. Цей Кодекс визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання. Окрім того, особливості створення, діяльності, права і обов'язки суб'єктів господарювання, а також інші напрями регулювання економічної безпеки України регулюються Кодексами України, Законами України, Постановами, Указами, Розпорядженнями, Декретами, Наказами.

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання економічної безпеки підприємств здійснюється за напрямами наведеними на рис. 1 [5, с. 76; 10].

Забезпечення легітимності підприємницької діяльності включає такі складові, як процеси державної реєстрації суб'єктів господарювання і ліцензування певних видів господарської діяльності.

Перелік основних нормативно-правових актів, що регулюють даний напрям наведено у табл. 1.

Захист економічної конкуренції та обмеження монополізму здійснюється державою шляхом реалізації заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, і здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю [4]. Нормативно-правове забезпечення захисту економічної конкуренції та обмеження монополізму спрямоване на встановлення, розвиток і забезпечення торгових та інших чесних звичаїв ведення конкуренції при здійсненні господарської діяльності в умовах ринкових відносин [3]; визначає правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності і спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин [4]. Забезпечення державного захисту

конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель покладено на Антимонопольний Комітет України.

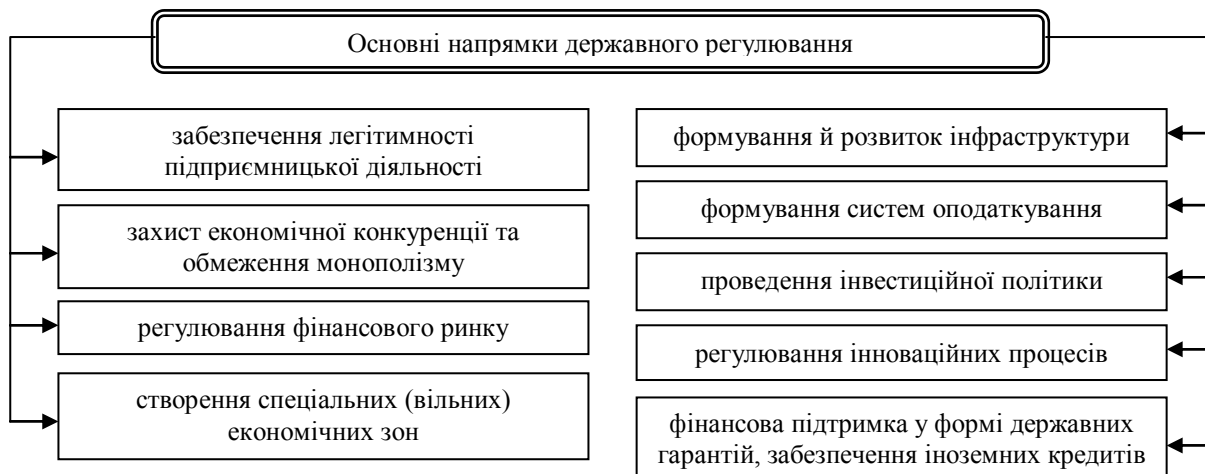


Рис. 1. Напрями державного регулювання економічної безпеки підприємств [5, с. 76; 10]

Таблиця 1

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання легітимності підприємницької діяльності

Напрямок	Нормативно-правовий акт
Забезпечення легітимності підприємницької діяльності	Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 01.06.2000 № 1775-III
	Закон України "Про стандартизацію" від 17.05.2001 № 2408-III
	Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" від 11.09.2003 № 1160-IV
	Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців" від 15.05.2003 № 755-IV
	Закон України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" від 06.09.2005 № 2806-IV
	Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" від 05.04.2007 № 877-V
	Закон України "Про державно-приватне партнерство" від 01.07.2010 № 2404-VI
	Закон України "Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності" від 19.05.2011 № 3392-VI
	тощо

Основні нормативно-правові акти, що регулюють захист економічної конкуренції та обмеження монополізму наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання захисту економічної конкуренції та обмеження монополізму

Напрямок	Нормативно-правовий акт
Захист економічної конкуренції та обмеження монополізму	Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" від 07.06.1996 № 236/96-ВР
	Закон України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту" від 22.12.1998 № 330-XIV
	Закон України "Про природні монополії" від 20.04.2000 № 1682-III
	Закон України "Про захист економічної конкуренції" від 11.01.2001 № 2210-III
	Закон України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" від 01.07.2010 № 2411-VI
тощо	

Регулювання фінансового ринку з боку державних органів включає: грошові, інвестиційні, фондові ринки, ринки цінних паперів, тощо. Державне регулювання ринків здійснюється з метою створення правових основ для захисту інтересів споживачів на ринках, правового забезпечення діяльності і розвитку конкурентоспроможності ринків в Україні, забезпечення єдиної державної політики, тощо. Нормативно-правове забезпечення регулювання ринку наведено у табл. 3.

Що ж стосується державного регулювання економічної безпеки у спеціальних (вільних) економічних зонах, то слід спочатку зазначити, що на території спеціальних економічних зон діє спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування і дії законодавства України. На території спеціальної (вільної) економічної зони запроваджуються пільгові митні, валютно-фінансові, податкові та інші умови економічної діяльності національних та іноземних юридичних і фізичних осіб [2]. А основні нормативно-правові акти, що

регулюють цей напрям наведено у табл. 4.

Таблиця 3

Нормативно-правове забезпечення регулювання фінансового ринку	
Напрямок	Нормативно-правовий акт
Регулювання фінансового ринку	Закон України "Про ціни і ціноутворення" від 03.12.1990 № 507-ХІІ
	Закон України "Про захист прав споживачів" від 12.05.1991 № 1023-ХІІ
	Закон України "Про товарну біржу" від 10.12.1991 № 1956-ХІІ
	Закон України "Про страхування" від 07.03.1996 № 85/96-ВР
	Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.1996 № 448/96-ВР
	Закон України "Про торгово-промислові палати в Україні" від 02.12.1997 № 671/97-ВР
	Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" від 10.12.1997 № 710/97-ВР
	Закон України "Про фінансовий лізинг" від 16.12.1997 № 723/97-ВР
	Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 № 679-ХІV
	Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 № 2121-ІІІ
	Закон України "Про обіг векселів в Україні" від 05.04.2001 № 2374-ІІІ
	Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" від 05.04.2001 № 2346-ІІІ
	Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12.07.2001 № 2664-ІІІ
	Закон України "Про кредитні спілки" від 20.12.2001 № 2908-ІІІ
	Закон України "Про іпотеку" від 05.06.2003 № 898-ІV
	Закон України "Про іпотечні облигації" від 22.12.2005 № 3273-ІV
	Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23.02.2006 № 3480-ІV
	Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 02.12.2012, № 5463-17
тощо	

Таблиця 4

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання у спеціальних (вільних) економічних зонах	
Напрямок	Нормативно-правовий акт
Створення спеціальних (вільних) економічних зон	Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 № 959-ХІІ
	Закон України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" від 13.10.1992 № 2673-ХІІ
	Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.1994 № 185/94-ВР
	Закон України "Про спеціальну економічну зону "Славутич"" від 03.06.1999 № 721-ХІV
	Закон України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" від 16.07.1999 № 991-ХІV
	Закон України "Про спеціальну економічну зону "Рені"" від 23.03.2000 № 1605-ІІІ
	Закон України "Про спеціальну (вільну) економічну зону "Порто-франко" на території Одеського морського торговельного порту" від 23.03.2000 № 1607-ІІІ
	Закон України Про спеціальну економічну зону "Миколаїв"" від 13.07.2000 № 1909-ІІІ
	Закон України "Про спеціальну економічну зону "Закарпаття"" від 22.03.2001 № 2322-ІІІ
	тощо

Формування й розвиток інфраструктури відноситься винятково до компетенції держави і містить у собі: регулювання у сфері транспортної інфраструктури та комунікаційної інфраструктури.

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сферах авіаційного, автомобільного, залізничного, морського і річкового, міського електричного транспорту та у сферах використання повітряного простору України, туризму, діяльності курортів, метрополітенів, дорожнього господарства, надання послуг поштового зв'язку, забезпечення підготовки та реалізації в Україні інфраструктурних проектів для виконання завдань і заходів з підготовки та проведення міжнародних спортивних подій, забезпечення безпеки руху, навігаційно-гідрографічного забезпечення судноплавства, торговельного мореплавства є Міністерство інфраструктури України. Мінінфраструктури України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України [11]. Органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, яку створено Указом Президента України №1067/2011 від 23.11.2011 на виконання Закону України "Про телекомунікації".

Основні нормативно-правові акти, що регулюють формування й розвиток інфраструктури підприємництва наведено у табл. 5.

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання формування й розвитку інфраструктури	
Напрямок	Нормативно-правовий акт
Формування й розвиток інфраструктури	Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 № 2657-XII
	Закон України "Про транспорт" від 10.11.1994 № 232/94-ВР
	Закон України "Про Національну програму інформатизації" від 04.02.1998 № 74/98-ВР
	Закон України "Про поштовий зв'язок" від 04.10.2001 № 2759-III
	Закон України "Про туризм" від 18.11.2003 № 1282-IV
	Закон України "Про телекомунікації" від 18.11.2003 № 1280-IV
	Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг" від 22.05.2003 № 851-IV
	Закон України "Про транспортно-експедиторську діяльність" від 01.07.2004 № 1955-IV
	Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" від 09.01.2007 № 537-V
	Закон України "Про захист персональних даних" від 01.06.2010 № 2297-VI
	Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13.01.2011 № 2939-VI
тощо	

Формування систем оподаткування значно впливає на економічну безпеку підприємства, і визначається політикою держави щодо обсягів та структури фіскального навантаження. Основними законодавчими актами що здійснюють регулювання у цій сфері є Податковий та Митний кодекси України. Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства [8]. Митний кодекс України визначає засади організації та здійснення митної справи в Україні, регулює економічні, організаційні, правові, кадрові та соціальні аспекти діяльності митних органів. Кодекс спрямований на забезпечення захисту економічних інтересів України, створення сприятливих умов для розвитку її економіки, захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та громадян, а також забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи [7]. Окрім митного та Податкового Кодексів існують і інші основні нормативно-правові акти, що регулюють формування й розвиток інфраструктури підприємництва, які наведено у табл. 6.

Одним з напрямів державного регулювання економічної безпеки підприємств є проведення ефективної інвестиційної політики задля досягнення інвестиційної безпеки, як складової фінансової безпеки. Під інвестиційною безпекою розуміють такий рівень інвестування економіки, який забезпечував би її розширене відтворення, раціональну реструктуризацію та технологічне переозброєння [6].

Таблиця 6

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання формування систем оподаткування	
Напрямок	Нормативно-правовий акт
Формування системи оподаткування	Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010 № 2464-VI
	Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26.06.1997 № 400/97-ВР
	Закон України "Про Митний тариф України" від 05.04.2001 № 2371-III
	тощо

Отже, забезпеченню інвестиційної безпеки підприємств сприяє послідовна інвестиційна політика держави на засадах взаємоузгодженості державного регулювання та інтересів суб'єктів господарської діяльності, спрямована на залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів підприємствами. Основні нормативно-правові акти, що забезпечують реалізацію інвестиційної політики наведено у табл. 7.

Сучасна економіка України вимагає істотних інвестицій в усі галузі економіки з метою підвищення їх інноваційної активності та забезпечення інноваційної безпеки, однак можливість здійснювати інноваційну діяльність володіє незначне коло підприємств. Саме тому на рівні держави здійснюється фінансування пріоритетних фундаментальних досліджень та інноваційних проєктів.

Окрім того, приймається низка нормативно-правових актів з метою залучення вітчизняних та іноземних інвестицій на пільгових засадах, а також створення сприятливого клімату для впровадження інновацій. В Україні створено науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 р. № 217 в структурі Національної академії правових наук України, з метою вивчення правових аспектів забезпечення інноваційного розвитку держави. Робочою групою співробітників науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України запропоновано перший проєкт Інноваційного кодексу України.

Перелік основних нормативно-правових актів, що забезпечують регулювання інноваційних процесів наведено у табл. 8.

Нормативно-правове забезпечення реалізації інвестиційної політики

Напрямок	Нормативно-правовий акт
Проведення інвестиційної політики	Закон України "Про захист іноземних інвестицій на Україні" від 10.09.1991 № 1540а-ХІІ
	Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.1991 № 1560-ХІІ
	Закон України "Про іноземні інвестиції" від 13.03.1992 № 2198-ХІІ
	Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.1996 № 93/96-ВР
	Закон України "Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області" від 24.12.1998 № 356-ХІV
	Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Луганській області" від 15.07.1999 № 970-ХІV
	Закон України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" від 16.07.1999 № 991-ХІV
	Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Житомирській області" від 03.12.1999 № 1276-ХІV
	Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Харкова" від 11.05.2000 № 1714-ІІІ
	Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15.03.2001 № 2299-ІІІ
	Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території пріоритетного розвитку у Волинській області" від 05.04.2001 № 2354-ІІІ
	Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Шостки Сумської області" від 18.11.2003 № 1251-ІV
	Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Чернігівській області" від 18.11.2003 № 1250-ІV
	Закон України "Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" від 21.10.2010 № 2623-ВІ
	Закон України "Про інститути спільного інвестування" від 05.07.2012 № 5080-ВІ
	Закон України "Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць" від 06.09.2012 № 5205-ВІ
тощо	

Таблиця 8

Нормативно-правове забезпечення державного регулювання інноваційних процесів

Напрямок	Нормативно-правовий акт
Регулювання інноваційних процесів	Закон України "Про інноваційну діяльність" від 04.07.2002 № 40-ІV
	Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 13.12.1991 № 1977-ХІІ
	Закон України "Про науково-технічну інформацію" від 25.06.1993 № 3322-ХІІ
	Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі" від 15.12.1993 № 3687-ХІІ
	Закон України "Про охорону прав на промислові зразки" від 15.12.1993 № 3688-ХІІ
	Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" від 15.12.1993 № 3689-ХІІ
	Закон України "Про авторське право і суміжні права" від 23.12.1993 № 3792-ХІІ
	Закон України "Про наукову і науково-технічну експертизу" від 10.02.1995 № 51/95-ВР
	Закон України "Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем" від 05.11.1997 № 621/97-ВР
	Закон України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" від 16.07.1999 № 991-ХІV
	Закон України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" від 11.07.2001 № 2623-ІІІ
	Закон України "Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій" від 09.04.2004 № 1676-ІV
	Закон України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" від 14.09.2006 № 143-V
	Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" від 09.01.2007 № 537-V
	Закон України "Про наукові парки" від 25.06.2009 № 1563-VІ
	Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" від 08.09.2011 № 3715-VІ
тощо	

Одним з напрямів забезпечення економічної безпеки підприємств є фінансова підтримка у формі державних гарантій, забезпечення іноземних кредитів. Державна фінансова підтримка підприємств відіграє значну роль у забезпеченні та зміцненні економічної безпеки підприємств. Особливої актуальності набирає даний напрямок в умовах кризових явищ в економіці країни та за її межами. На сьогоднішній день в Україні функціонує розгалужена інфраструктура підтримки підприємництва, у вигляді: бізнес-інкубаторів, бізнес-центрів, фондів підтримки підприємництва, кредитних спілок, страхових організацій, лізингових центрів, аудиторських фірм та приватних

аудиторів, інвестиційних та інноваційних фондів та компаній [9].

Основні нормативно-правові акти, що забезпечують реалізацію фінансової підтримки у формі державних гарантій, забезпечення іноземних кредитів наведено у табл. 9.

Таблиця 9

Нормативно-правове забезпечення фінансової підтримки у формі державних гарантій, забезпечення іноземних кредитів

Напрямок	Нормативно-правовий акт
Фінансова підтримка у формі державних гарантій, забезпечення іноземних кредитів	Закон України "Про державну підтримку суднобудівної промисловості України" від 23.12.1997 № 774/97-ВР
	Закон України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" від 23.03.2000 № 1602-III
	Закон України "Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" від 21.12.2000 № 2157-III
	Закон України "Про розвиток літакобудівної промисловості" від 12.07.2001 № 2660-III
	Закон України "Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу" від 07.02.2002 № 3023-III
	Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 08.09.2005 № 2850-IV
	Закон України "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою" від 09.02.2012 № 4391-VI
	Закон України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні" від 22.03.2012 № 4618-VI
	Закон України "Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції" від 16.10.2012 № 5450-VI
	тощо

Висновки. Законотворча діяльність державних органів направлена на забезпечення легітимності підприємницької діяльності, захист економічної конкуренції та обмеження монополізму, розвиток ринкової інфраструктури, формування системи оподаткування, проведення інноваційно-інвестиційної політики, і безпосередньо відображається на умовах ведення бізнесу підприємствами України. Саме державне регулювання значною мірою спричиняє підвищення або зниження рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання. Окрім того, спостерігається низький рівень правової обізнаності та дисципліни суб'єктів господарювання, що при невизначеності стратегічного вектору країни призводить до дисбалансу і виникненню загроз. Така ситуація потребує дієвого нормативно-правового забезпечення економічних процесів, що обумовлює перспективність подальших досліджень у цій сфері.

Література

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Закон України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" від 13.10.1992 № 2673-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>
3. Закону України "Про захист від недобросовісної конкуренції" від 07.06.1996 № 236/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>
4. Закон України "Про захист економічної конкуренції" від 11.01.2001 № 2210-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97>
5. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : [монографія] / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2003. – 280 с.
6. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / [за редакцією А.І. Сухорукова]. – К. : НІМБ, 2003. – 64 с.
7. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
8. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Розвиток підприємницької діяльності в Україні // Сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі. Державна підтримка Українського експорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/zakon_v_sferi_zed/ukr/5225.html
10. Скібіцький О. М. Організація бізнесу: менеджмент підприємницької діяльності [Електронний ресурс] : [навч. посіб.] / О. М. Скібіцький, В. В. Матвеев, Л. І. Скібіцька ; Мін-во освіти і науки України. – К. : Кондор, 2011. – 12 с. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/1990042141958/menedzhment/organizatsiya_biznesu_-_skibitskiy_om
11. Указ Президента України "Про Положення про Міністерство інфраструктури України" від 12.05.2011 № 581/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/581/2011>

References

1. Gospodars'kyj Kodeks Ukrainy` vid 16.01.2003 r. # 436-IV [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Zakon Ukrainy` "Pro zagal`ni zasady` stvorennya i funkcionuvannya special`ny`x (vil`ny`x) ekonomichny`x zon" vid 13.10.1992 # 2673-XII [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>
3. Zakonu Ukrainy` "Pro zaxy`st vid nedobrosovisnoyi konkurenciyi vid 07.06.1996 # 236/96-VR [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>
4. Zakon Ukrainy` "Pro zaxy`st ekonomichnoyi konkurenciyi" vid 11.01.2001 # 2210-III [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97>
5. Kozachenko G.V.. Ekonomichna bezpeka pidpry`yemstva: sutnist` ta mexanizm zabezpechennya: Monografiya./ G.V. Kozachenko, V.P. Ponomar`ov, O.M. Lyashenko. – K.: Libra, 2003. – 280 s.
6. Metody`chni rekomendaciyi shhodo ocinky` rivnya ekonomichnoyi bezpeky` Ukrainy`. / Za redakciyeyu A.I. Suxorukova. – K.: NIMB, 2003 – 64 s.
7. My`tny`j Kodeks Ukrainy` vid 13.03.2012 # 4495-VI [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
8. Podatkovy`j Kodeks Ukrainy` vid 02.12.2010 # 2755-VI [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Rozvy`tok pidpry`yemny`cz`koyi diyal`nosti v Ukraini. Sajt Ministerstva ekonomichnogo rozvy`tku i torgivli. Derzhavna pidtry`mka Ukrainy`kogo eksportu [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/zakon_v_sferi_zed/ukr/5225.html
10. Skibicz`ky`j O. M.. Organizaciya biznesu: menezhment pidpry`yemny`cz`koyi diyal`nosti [Elektronnyj resurs]: navch. posib./ O. M. Skibicz`ky`j, V. V. Matvyeyev, L. I. Skibicz`ka; M-vo osvity` i nauky` Ukrainy`. - K. : Kondor, 2011. – 12 s. – Rezhy`m dostupu: http://pidruchniki.ws/1990042141958/menezhment/organizatsiya_biznesu_-_skibitskiy_om
11. Ukaz Pry`zy`denta Ukrainy` "Pro Polozhennya pro Ministerstvo infrastruktury` Ukrainy`" vid 12.05.2011 # 581/2011 [Elektronnyj resurs] – Rezhy`m dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/581/2011>

Рецензія/Peer review : 14.7.2013 р. Надрукована/Printed :18.8.2013 р.

УДК 339. 543

Т.Т. НИЖНИК

Хмельницький національний університет

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ В СИСТЕМІ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація: У статті розглядаються існуючі проблеми та пропонуються шляхи і заходи підвищення економічної безпеки підприємств в системі митно-тарифного регулювання

Ключові слова: економічна безпека, система, митно-тарифне регулювання, ризику, зовнішньоекономічна діяльність, підприємство.

T. NIZHNIK

Khmelnytsky national university

PROBLEM OF INCREASING ECONOMIC SECURITY IN THE SYSTEM OF CUSTOMS AND TARIFF REGULATION

Annotation: The article reviews the existing problems and the ways and measures to improve the economic security of enterprises in the system of customs and tariff regulation. Economic security engineering companies directly related to the elimination of threats and elimination of potential risks in their foreign trade and enhance customs and tariff regulation at the state level.

Keywords: economic security, system, customs and tariff regulation, the risks, foreign economic activity, enterprise.

Постановка проблеми. Під економічною безпекою підприємств слід вважати стан захищеності їх економічних інтересів, який дає можливість за різних зовнішніх і внутрішніх умов, незалежно від будь-яких загроз забезпечити: переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів; здійснення митного регулювання, пов'язаного із встановленням та справлянням податків і зборів; використання процедур митного контролю та митного оформлення із застосуванням заходів митно-тарифного і нетарифного регулювання.

Підвищення економічної безпеки підприємств має включати оцінку ризиків та розроблення заходів щодо їх усунення. Система економічної безпеки підприємств має включати: заходи з підвищення експортного потенціалу; заходи, спрямовані на економію витрат як вартісних, так і трудових; оцінку ризиків діяльності у зовнішньому середовищі. Поряд із розробкою заходів по усуненню ризиків, викликаних зниженням рівня економічної безпеки підприємства, мають бути запропоновані інституційні зміни в системі митно-тарифного регулювання, які покликані активізувати ЗЕД підприємства.

Аналіз останніх досліджень. Проблемами економічної безпеки підприємств у системі митно-тарифного регулювання в Україні та зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання присвячена велика кількість наукових публікацій та монографій таких вчених як Гальчинського А. Г., Івашук І. О., Гейця В. М., Філіпенка А. С., Мальського О. М., Мочерного С. В. Осики С. Г., Яреми Б. П та багатьох інших.

Так, економічна безпека промислових підприємств безпосередньо пов'язана з усуненням загроз та ліквідацією можливих ризиків у їх зовнішньоекономічній діяльності, а також з активізацією митно-тарифного регулювання на державному рівні. Для промислових підприємств машинобудівної галузі безпека залежить від дотримання певних порогових показників: фінансово-економічних, виробничо-технічних, економіко-екологічних, нормативно-правових, організаційно-трудова, інформаційно-логістичних, митно-тарифних та інших. Вищезазначені